

Judith Dybendal – 7. november 2019

Festivalen med mange rom

Årets Meteorfestival var preget av en satsning på små formater og et oppriktig ønske om å invitere publikum nærmere de kunstneriske prosessene.

Siden 2008 har BIT Teatergarasjen vært husløse. Da den tiende utgaven av den internasjonale teaterfestivalen Meteor, som arrangeres annethvert år, fant sted, ble det med ett ekstra tydelig hvilken risikovilje den nomadiske tilværelsens hjemløshet har resultert i. Årets festival bydde på få storskalaproduksjoner, og USF Verftet, ett av Bergens sentrale kulturhus, utgjorde ikke samme stedlige tyngdepunkt som tidligere år. Isteden orienterte det kunstneriske programmet seg i større grad mot mindre formater, publikumsdeltakelse og intime forestillingsopplevelser spredd over flere scener i byen. Kanskje er det nettopp denne husløsheten som gjør at festivalen ikke er redd for å gi seg i kast med nye tilnærminger til rom, steder og sammenhenger, og dermed satte meg i en festivalmodus ledsaget av en vedvarende følelse av uforutsigbarhet og forventning.

Med barn og ungdom som aktører

En rød tråd, både i diskursprogrammet og i forestillingene, var interaksjon og deltakelse. I år var det spesielt to produksjoner som skilte seg ut gjennom sin bruk av barn og unge som aktører. Forestillingene *A Teenage Songbook of Love and Sex* av Ásrún Magnúsdóttir og Alexander Roberts og *Working with Children* av Nicola Gunn demonstrerte to helt ulike innganger til hvordan slikt arbeid kan gjøres.

I *A Teenage Songbook of Love and Sex* står 23 ungdommer fra Bergen og Reykjavik på scenen og synger popsanger som kretser rundt kjønn, kjærlighet og sex akkompagnert av piano og gitar. En workshop med ungdommene danner utgangspunktet for de egenskrevne låtene, og publikum får servert tekstlinjer som «I'm a slut, you're a slut, he's a slut, she's a slut, we're all sluts». Til slutt synger publikum også med på det. Selv om forsøket på å utfordre heteronormative popsanger er i overkant forsiktig som friggjøringsprosjekt, fungerer konseptet som helhet godt fordi aktørene er så samkjørte i gruppekoreografien. Samtidig har de en naturlig, spontan og ektefølt energi. Små introduksjoner der aktørene presenterte seg selv og fortalte hva de heter og hva sangene handler om, ga også en autentisk og ufiltrert opplevelse.

Den australske dansekunstneren Nicola Gunns forestilling *Working with Children* representerte en diametral motsetning til lykkepillen *A Teenage Songbook of Love and Sex*. Slik tittelen tilsier, er det snakk om en iscenesettelse der hun bruker amatører, nærmere bestemt en gruppe med seks barn i alderen 11-14. Gunn er opptatt av å avkle og utforske tendensen kunstverdenen har til å iscenesette barn og unge. I en koreografi som baserer seg på at de seks barna på scenen kontinuerlig strever med å etterlikne og holde tritt med Gunns bevegelser, forteller hun dessuten

konstant små anekdoter om livet sitt som går langt over hodet på barna, og etter hvert er de både grove og direkte pinlige. Barna blir ufrivillige vitner til det hun forteller oss i publikum, og det fremprovoserer et ubehag for meg som ser på. Til tross for en original idé, var forestillingen uforløst da den sjokkeffekten det virker som Gunn tilstreber, aldri helt inntreffer.

Med musikk i kjernen

For å hjelpe publikum å navigere i det tidvis tilsynelatende uoversiktlige festivalprogrammet, opererte programkatalogen med en rekke kategorier, eller «programstier». Flere av årets forestillinger gikk under merkelappen «Feel the beat». De var alle sammen musikkdrevne og befant seg i skjæringspunktene mellom musikk, koreografi og teater, men på veldig forskjellige måter, og ikke alltid med like vellykket resultat. Scenekunstnerne Hans Petter Dahl og Anne Sophie Bonnemas duo MaisonDahlBonnema gjestet festivalen med *Yoga for Theatres*, en forestilling som er fascinerende kompromissløs i sin insistering på form, men både sprikende og utilgjengelig. De fire aktørene, kledd i selskapskjoler og dress, sang enstemmig til ferdig innspilt musikk mens de beveget seg i forskjellige formasjoner overalt i rommet rundt publikum sammen med en liten hund. I programbladet er forestillingen beskrevet som «en økologisk opera om nazister og bærplukking», og det synges mye om både teaterets forhold til verden, naturen og yoga. Dette gjør ikke at sammenhengene blir noe klarere for meg utover at det store fellesskapet mennesket inngår i gjør oss til en liten brikke i verden.

Mette Edwardsens og Matteo Fargions opera *Penelope Sleeps*, demonstrerer derimot en ganske annen tilnærming til tekst og musikk som kompositorisk og romlig prinsipp. I forestillingen, som Anette Therese Pettersen har anmeldt tidligere i år, ligger Edwardsen, Fargion og sopranen Angela Hicks på gulvet mesteparten av tiden i sentrum av det mørke gallerirommet på Kode 2. Jeg ble spesielt begeistret over formen, og hvordan Edwardsen fortalte små prosaisk-essayistiske historier fra livet sitt som gled sømløst over i Hicks' lyse stemme og lange, repetitive melodilinjer og akkorder fra Fargions harmonium. Videre ble *Penelope Sleeps* liksom stående i relieff til den to og en halv timer lange koreografikonserten *Symphonia Harmonicæ Cælestium Revelationum* av François Chaignaud og Marie-Pierre Brébants, som fremførte Hildegard von Bingens musikk gjennom sang og bandura på et plata i midten av gallerirommet.

Bilde fra *Penelope Sleeps* av Mette Edvardsen og Matteo Fargion. Foto: Laimonas Puisys

Pop-punk musikalen *Love and the Ocean* av teaterkompaniet Lost and Found productions, som består av Nikoline Spjelkavik og Victoria Røising, var definitivt en av de mest visuelt slående produksjonene. En stor, litt skrå madrass dekket av et silketeppe som fylte mesteparten av scenen i Studio Bergen, og skulle forestille en gigantisk seng, utgjorde scenografien. Storslåtte landskaper – deriblant en blinkende stjernehimmel og nordnorsk natur – inntok scenerommet gjennom utstrakt bruk av videoprojeksjoner på et lerret bakerst på scenen. Handlingen foregikk i et rom midt mellom virkelighet og fantasi, og vekslet mellom fragmenterte, dialogbaserte scener og sangnumre, men fant aldri retning i virkemiddelbruken med det resultat at å tematisere vår tids klimakrise ble hult, klisjéfullt og overtydelig.

Tett på i små formater

Belgin, et midlertidig lokale på Kode 2, som for tiden huses av Bergen Assembly, en internasjonal kunsttriennale, utgjorde et sentralt samlingspunkt. Lokalet, som ikke har vært offentlig tilgjengelig på mange år, har et hjemmelaget, flerfunksjonelt preg med et eget barområde og flere skillegardiner som, sammen med store, flyttbare klosser til å sitte på, forvandler stedet fra arbeidsrom til visningsarena. Som visningsrom utmerket Belgin seg ikke bare gjennom en uformell og avslappet atmosfære for deler av det omfattende diskursprogrammet, men også som et sted som tilrettela for uvanlig nærkontakt mellom kunstnere og publikum. Løsrivelsen fra konteksten som gjerne følger med en black box førte til en mer spontan stemning enn ellers, og utgjorde et usedvanlig godt utgangspunkt for den publikumsdeltakelsen flere kunstnere la opp til.

Den afghanske kunstneren Kubra Khademi gjestet Belgien med performansen *And so!* der hun beveget seg rundt og byttet om på klærne og gjenstandene publikum hadde med og på seg. Ikke bare tok hun selv på seg flere av plaggene, det oppsto langsomt en forvirrende og mangslungen ombytting av både sko, øredobber, ølflasker, vesker, gensere og jakker i regi av Khademi. Khademi er kjent for en helt annen performance. I den gikk hun gjennom Kabuls gater iført en rustning modellert etter sin egen nakne kropp i protest mot diskrimineringen av kvinner. Det førte til at hun måtte flykte fra Afghanistan. *And so!* har på ingen måte samme politiske slagkraft som det prosjektet, men det fungerte først og fremst som en påminnelse om de hårfine grensene mellom mennesker.

I et scenekunstlandskap der interaktive strategier ofte føles mer som en obligatorisk pliktøvelse enn et integrert aspekt, var det et sjakktrekk å legge *Steelo & Th'Future av Th'Line* til Belgien. Det er fristende å gi den humoristiske danseforestillingen merkelappen «ufrivillig selvhjelps- og danseworkshop» fordi det intime lokalet gjorde det vanskelig å unnsnippe den belgiske koreografen og influenceren Steelo, spilt av Kristina Sætorp Wallace, ikledd sølvskinnende bukser, hodebånd og en kroppsdrakt med overdimensjonert brystkasse. Steelo oppfordret oss til å delta, holde hender og veive som om armene var sjøgress. Også i finske Juha Valkeapää & Taito Hoffréns *Pelko/Fear*, der spilleplassen foran på scenegulvet var overstrødd med scenografiske objekter det dessverre var vanskelig å se når man satt bakerst, kjentes Belgien likevel som skapt for den intime, samtaleaktige formen aktørene arbeider med.

Spreafico Eckly & Theatre Replacements monologforestilling *Footnote number 12* utmerket seg også i denne sammenhengen. Selv om forestillingen ble spilt i black boxen på USF Verftet, var den et markant eksempel på hvordan en så enkel strategi som å gi alle i publikum en fysisk bok hver som det kollektivt leses i underveis, kan bidra til å bryte ned skillet mellom scene og sal og gi publikum større eierskap til sceneteksten. I forestillingen står James Long alene på scenen ikledd t-skjorte og caps i en slags gjennomborende undersøkelse av den amerikanske forfatteren David Foster Wallace (1962-2008) sitt essay «Federer both flesh and not» som handler om en av verdens største tennisstjerner, Roger Federer.

Bilde fra forestillingen Footnote number 12 av Spreafico Eckly. Foto: Laimonas Puisys

Fra innsiden av prosessen

I forlengelsen av satsningen på små formater, virket det som Meteor i år ønsket å invitere publikum nærmere de kunstneriske prosessene. I samarbeid med Cornerstone ble resultatet av en fire dager lang workshop i kollektiv skriving med forfatter, dramatiker og stipendiat i scenetekst ved Kunsthøgskolen i Oslo, Tale Næss, vist på Cornerteateret. Jeg ble vitne til en interessant teaterliknende kollektiv lesning etterfulgt av en samtale om Næss sitt arbeid mellom henne og kurator, dramaturg og forfatter Florian Malzacher.

Størst inntrykk for min del gjorde nok likevel *In First Person Research*, en sjangeroverskridende og koreografisk work in progress-visning på Belgin. Forestillingen var en fortsettelse av Daniel Mariblancas *71BODIESIDANCE* som hadde premiere på Oktoberdans ifjor. Utgangspunktet for fjorårets forestilling var 71 intervjuer med transkjønnede personer og Mariblancas egen transkjønnede erfaring. I *In First Person Research* utvides dette synliggjøringsprosjektet gjennom samarbeidet med filmskaper Ursula Kaufmann og transpersonen Tonje Havstad. Havstad har ingen sceneerfaring, og etter visningen av en kort film som dokumenterer det kunstneriske arbeidet og deler av Havstads liv, setter Havstad seg på scenen og begynner å fortelle om bruddstykker fra sitt eget liv. Det opplevdes risikofyllt og overskridende – som om hele publikum holdt pusten. Etter en kort samtale om prosjektet, fulgte andre del der Mariblanca presenterte koreografiske variasjoner over materialet i fjorårets forestilling, blandet med noen helt nyskrevne, aggressive raplåter om kjønn der fire-fem dansere beveget seg nakne rundt oss i rommet. Å bli invitert så tett på et uferdig arbeid på denne måten ga mersmak.

Kunst som samværsform

Programmet på Belgin, med filmvisninger og kunstnersamtaler, vitner om en festival som arbeider iherdig med å utvikle nye formater for å kaste lys over det kunstneriske programmet. Møtepunkter som dette, som igangsetter refleksjoner om forestillingene, og potensielt kan strekke seg mer ut til publikum og et stykke godt utover den interne sfæren som gjerne oppstår på en festival med mange tilreisende, nettverksbyggende kunstnere, akademikere og produsenter, ønsker jeg meg flere av på fremtidens Meteor. Årets festival inneholdt ikke de helt store høydepunktene, men snarere mange små begivenheter. Det gjennomgående fokuset på prosess og mindre formater, illustrerer at det fremdeles finnes mange utforskede muligheter til å invitere nye publikummere inn, og jeg håper at Meteor i fremtiden vil fortsette å utvide rommene i og rundt forestillingene ytterligere.

Publisert

7. november 2019

Sist endret

26. mai 2023

Tekst av

Judith Dybendal

Kritikk Teater

BIT Teatergarasjen, Bergen

Meteor, 2019

17.-26.oktober

Biennale som alternerer med Oktoberdans

A Teenage Songbook of Love and Sex

Av: Ásrún Magnúsdóttir og Alexander Roberts

Komponist: Teitur Magnusson

Medvirkende Reykjavik: Marta Ákadóttir, Una Yamamoto Barkardóttir, Lísbet Sveinsdóttir, Hanna Gréta Jónsdóttir, Haukur Guonason, Egill Andrason, Karen Nordquist Ragnarsdóttir, Salóme Júlíusdóttir, Karólína Einarsdóttir.

Medvirkende Bergen: Jenni Gloppe Solem, Anna Søylen, Elisa Baeza, Maren Eriksen, Ingrid Kallestad, Andreas Bjørkhaug, Jakub Lazarowicz, Sunniva S. Wiberg, Malene Mortensen, Zea Hilland, Ingeborg Lysne, Cecilie Veivåg, Emilie Faaberg, Anna Samira Schmachtenberg.

Studio Bergen, 17.oktober

Working with Children

Av : Nicola Gunn

Utøvere: Nicola Gunn, Gustaf Apel, Magali Baldomir-Smøraas, Ian Baldomir-Smøraas, Live Brekke-Reksten, Elin Bårtvedt, Julian Hernandez, Frida Jul-Andersen, Leonora Kambestad, Fride Liven, Gabriel Sandvik, Emma Spreafico, Isabelle Tennfjord og Askill Voll

Lysdesign: Thomas Bruvik

Lyddesign og komposisjon: Duane Morrison

Produksjonsleder: Gwen Gilchrist

Lydprosjektering: Sidney Millar

Videodesign: Martyn Coutts og Nicola Gunn

Kostymer: Natalie Eliassen og Krishna Biscardi

Koreografiassistenter: Sarah Aiken og Mirte Bogaert

Studio USF, 24.oktober

Yoga for Theatres

Av: *MaisonDahlBonnema*

Konsept: *MaisonDahlBonnema*

Tekst: Anna Sophia Bonnema

Musikk: Hans Petter Melø Dahl

Utøvere: Anna Sophia Bonnema, Hans Petter Melø Dahl, Joana Preiss og Elke Van Campenhout

Yogaturg : Elke van Campenhout

Produsent: Elisabeth C. Gmeiner

Produksjon: *MaisonDahlBonnema*

Studio USF, 18.oktober

Penelope sleeps

Av: Mette Edvardsen og Matteo Fargion

Utøvere: Mette Edvardsen, Matteo Fargion og Angela Hicks

Tekst: Mette Edvardsen

Musikk: Matteo Fargion

Kostymer: Anne-Catherine Kunz

Lys og teknisk støtte: Bruno Pocheron

Stenersen Kode 2, 17.oktober

Symphonia Harmoniæ Cælestium Revelationum

Konsept og forestilling: François Chaignaud og Marie-Pierre Brébant

Musikk av: Hildegard von Bingen (1098-1179)

Musikalsk bearbeiding: Marie-Pierre Brébant

Scenografi: Arthur Hoffner

Lysdesign: Philippe Gladieux og Anthony Merlaud

Lyddesign: Christophe Hauser

Kostymer: Cédrick Debeuf og Loïs Heckendorn

Tatoveringer: Loïs Heckendorn (design) og Micka Arasco (trykk)

Stenersen Kode 2, 22.oktober*Love and the Ocean***Tekst og melodier: Lost and Found productions****Med-komponister og musikere: Magnus Børmark og Sindre Nicolaisen****Video-scenografi: Catharina Natalie Wandrup****Med-regissører: Preben Faye-Schjøll og Per Magnus Barlaug****Manus-konsulent: Claire Hind****Utøvere: Aurora Enoksen Moen, Victoria Fredrikke Schou Røising, Nikoline Josefine Spjelkavik****Lysdesign: Phillip Isaksen****Lyddesign: Sindre Nicolaisen and Magnus Børmark****Audiovisuell teknikk: Charles Ellingsen****Scenografi og rekvisitter: Svein Spjelkavik****Kostymer: Anne Kari Spjelkavik****Grafisk design: Svein Spjelkavik, God Strek AS****Fotografi: Tom Rune Angell-Storö Juliussen****Studio Bergen, 21.oktober***And so!***Konsept og fortolkning: Kubra Khademi****Produksjon: Latitudes Prod. – Lille****Belgin, 23.oktober***Steele & Th'Future***Koreografi, konsept, lys, tekst, lyd, kostyme, foto: Th'Line (Kristina Sætorp Wallace og Ida Wigdel)****Steele: Kristina Sætorp Wallace****Lyd og lys: Ida Wigdel****Th'Future: Charlotte Madeleine Utzig****Produsent: Caroline Blomqvist****Belgin, 25.oktober***Pelko/Fear***Konsept og performance: Juha Valkeapää & Taito Hoffrén****Collage: Niina Lehtonen Braun****Tegninger: Pukkila Art School for Children****Produksjon: Juha Valkeapää's Voice****Belgin, 18.oktober***Footnote number 12***Av: Spreafico Eckly & Theatre Replacement****Konsept og originaltekst: James Long og Andrea Spreafico****Utøver: James Long****Regi: Andrea Spreafico****Lyddesign og live-modulering: Nancy Tam****Lysdesign: Itai Erdal**

Scenografi: Philippe von Hase
Studio USF, 19.oktober

In First Person Research

Av: Daniel Mariblanca/ 71bodies

Konsept og koreografi: Daniel Mariblanca

Samarbeidene kunstner og filmskaper: Ursula Kaufmann

Protagonister: Tonje Havstad.

Dramaturg: Trine Krigsvoll Haagesen

Produsent: Camilla Svingen

Belgin, 24.oktober

Kollektiv skriving med Tale Næss,

Arbeidsvisning, foredrag og samtale

Cornerteateret, 20 oktober

Del artikkel

